

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoP/3/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6419202787
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Dzúriková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6419202787.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a členov senátu JUDr. Anny Snopčokovej a JUDr. Márie Podhorovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú O. H. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žiar nad Hronom, dieťa rodičov: matka Bc. E. A., rod. R., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom S. č. XX, otec V. X., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom M. č. XX, o návrhu manžela matky: F. A., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom S. č. XX, na osvojenie maloletej O. H. R., nar. XX. XX. XXXX, o odvolaní otca maloletej V. X. proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom, č. k. 5P/28/2019 - 59 zo dňa 06. 11. 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 5P/28/2019 - 59 zo dňa 06. 11. 2019 zrušuje a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutý rozsudkom Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo aj „okresný súd“) prvým výrokom rozsudku rozhodol, že maloletá O. H. R., nar. XX. XX. XXXX, rod. číslo: XXXXXX/XXXX, štátna občianka Slovenskej republiky, dcéra E. A., rod. R., nar. XX. XX. XXXX a V. X., nar. XX. XX. XXXX, je od právoplatnosti tohto rozhodnutia osvojencom manžela matky F. A., nar. XX. XX. XXXX v C. nad A., občan Slovenskej republiky, rod. číslo: XXXXXX/XXXX. Druhým výrokom súd prvej inštancie vyslovil, že osvojiteľ F. A., nar. XX. XX. XXXX, bude zapísaný v knihe narodení matričného úradu Kežmarok vo zväzku 79, ročník 2010, strana 257, por. č. 788, ako otec mal. O. H. R., nar. XX. XX. XXXX, namiesto biologického otca maloletého dieťaťa. Tretím výrokom súd prvej inštancie vyslovil, že priezvisko osvojenkine bude „A.“. O trovách konania rozhodol posledným výrokom tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení predmetného rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že manžel matky dňa 21. 08. 2019 podal na súd návrh na osvojenie maloletej O. H. R., nar. XX. XX. XXXX. Poukázal na to, že s matkou maloletého dieťaťa sú manželia, žijú spolu všetci v spoločnej domácnosti. Je úplne prirodzené, že zastáva práva a povinnosti otca voči maloletej. Má k nej silnú citovú väzbu, rovnako ako ona k nemu a maloletá ho vníma v pozícii otca. Chce, aby boli plnohodnotnou rodinou, kde má vytvorené všetky podmienky po všetkých stránkach, ktoré sú dôležité pre rast a vývoj maloletej. Spoločne s manželkou si tiež želajú, aby mohli s mal. zdieľať spoločné priezvisko A.. Uviedol, že otec maloletej si dlhodobo neplní ani svoju vyživovaciu povinnosť k maloletej.

3. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, t. j. manžela matky maloletej, vyslúchol matku maloletej, otca maloletého dieťaťa, kolízneho opatrovníka a oboznámil listinné dôkazy predložené a zadovážené v predmetnom konaní. Vec právne posúdil a vo veci aplikoval ust. § 97 zákona č. 36/2005 Z. z., § 98, § 99, § 100 ods. 1, § 102 ods. 1, § 104, § 105, § 106 a § 108 Zákona o rodine. Konštatoval, že navrhovateľ F. A. je fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Lustráciou v registri priestupkov súd zistil, že má záznam o priestupku zo dňa 14. 04.

2016 za rýchlosť jazdy, za ktorý mu bola uložená bloková pokuta. Taktiež konštatoval priestupok zo dňa 26. 03. 2019 za zákaz stáť. Súd prvej inštancie konštatoval, že medzi navrhovateľom a osvojencom je tiež primeraný vekový rozdiel a na základe predložených lekárskejších správ súd zistil, že zdravotný stav navrhovateľa a osvojenca nie je v rozpore s účelom osvojenia. Súd oboznamoval s pracovným posudkom na navrhovateľa a tiež so správou o povesti navrhovateľa od starostu obce S.. Z výpovedi otca maloletej na pojednávaniach súd zistil, že tento neplatil súdom určené výživné, maloletemu dieťaťu neprispieval ani naturálne, napríklad nákupom oblečenia alebo školských pomôcok a o maloleté dieťa neprejavoval žiadny záujem, na maloleťu si nespomenul ani na Vianoce, jej narodeniny či meniny, napríklad čo i len nákupom drobného darčeka, pohľadnicou. Súd konštatoval, že je nespochybniteľné, že biologický otec nemá záujem na akejkoľvek starostlivosti o maloleťu, nemá vôľu o nej získavať akékoľvek informácie a jej osud je mu ľahostajný. Ďalej súd oboznamoval so správami zo sociálneho šetrenia a na pojednávaní rovnako vypočul zástupcu kolízneho opatrovníka. Sociálnym šetrením bolo zistené, že rodičia maloleteho dieťaťa dlhodobo nežijú v spoločnej domácnosti. Matka maloletej O. H. po niekoľkoročnom vzťahu uzavrela manželstvo s navrhovateľom. Starostlivosť o maloleťu zabezpečujú manželia spoločne. Keďže sa v rodine v nedávnej minulosti viedlo viac súdnych konaní, realizoval kolízny opatrovník v rodine viaceré sociálne šetrenia. Zo správania maloletej O. H., jej matky a matkinho manžela počas šetrení bolo evidentné, že majú medzi sebou vytvorené pozitívne vzťahy. Správanie maloletej O. H. voči pánovi A. sa kolíznemu opatrovníkovi javilo ako pohodové, uvoľnené, akceptujúce. V domácnosti rodiny sú vytvorené vhodné podmienky pre výchovu a starostlivosť o maloleťu. Biologický otec sa o maloleťu dcéru nijakým spôsobom nezaujíma, neplní si ani vyživovaciu povinnosť. Je zrejme že navrhovateľ s manželkou a maloleťou O. H. fungujú ako rodina, ich vzájomné vzťahy sú pozitívne. Maloleťá O. H. pána A. akceptuje v roli svojho otca, má voči nemu vytvorenú silnú citovú väzbu. Naopak, vzhľadom k tomu, že od jej posledného stretnutia s jej biologickým otcom uplynulo veľké časové obdobie, počas ktorého otec o dcéru nejavil záujem, maloleťá nemá vytvorenú žiadnu citovú väzbu k svojmu biologickému otcovi. Vzhľadom na zistené skutočnosti kolízny opatrovník má za to, že je v záujme maloletej O. H., aby súd návrhu pána A. vyhovel. Súd prvej inštancie v nadväznosti na zistené uviedol, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že navrhovateľ spĺňa osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, spôsobom svojho života zaručuje, že osvojenie bude v záujme maloleteho dieťaťa. Osvojením vzniká medzi osvojiteľom a osvojencom rovnaký vzťah, aký je medzi rodičmi a deťmi. Osvojiteľ má pri výchove dieťaťa rovnakú zodpovednosť a rovnaké práva a povinnosti ako rodičia. Súd poučil budúceho osvojiteľa o účele, obsahu a dôsledkoch osvojenia. Vzhľadom na to, že navrhovateľ splnil zákonom požadované podmienky, súd jeho návrhu na osvojenie, tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia, vyhovel. To, že osvojenie maloleteho dieťaťa navrhovateľom je v záujme maloleteho dieťaťa deklaroval aj kolízny opatrovník. Súd zároveň určil, že osvojenec maloleťá O. H. bude mať priezvisko osvojiteľa „A.“. Osvojiteľ sa zapíše v matrike namiesto otca osvojenca na základe oznámenia súdu. O trovách súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletej. Namietal, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie nevykonal dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a taktiež na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Súd prvej inštancie podľa názoru otca vychádzal i z nesprávneho právneho posúdenia veci. V úvode odvolania zvýraznil, že zameškané výživné na maloleťu dcéru vyrovnal a v budúcnosti bude riadne platiť výživné a taktiež uviedol, že chce požiadať súd o úpravu styku s maloleťou O. H. a stretávať sa s maloleťou, pretože si uvedomil, že maloleťá je jeho dcéra, ona za situáciu nemôže a vo svojom živote ho ako otca určite bude potrebovať. To, čo uvádza v odôvodnení matka maloletej označil za „bludy, nezmysly a klam“, zvýraznil, že v domácnosti matky maloletej a jej manžela to nie je ideálne a harmonické, pretože matka maloletej chce byť iná ako predchádzajúce ženy F. A., a preto musí trpieť dcéra odvolateľa - maloleťá O.. Otca maloletej matka opisuje ako nezodpovedného, zadĺženého a skoro zločincina, pričom ona sama od narodenia maloletej nikde nepracovala a zrejme nepracuje ani v súčasnosti, žila na úkor svojich rodičov v rodičovskom dome. I vtedy mal záujem stretávať sa častejšie s maloleťou, ale matka maloletej sa s ním nechcela kontaktovať ani telefonicky a nie je pravdou, žeby stretnutia zakazovali starí rodičia maloletej, nakoľko starý otec mu pravidelne cez mobil zasielal aktuálne fotografie maloletej O. H.. Uviedol, že maloleťu navštívil v roku 2014 na jej narodeniny, boli na výlete v Tatrách aj s mamou maloletej, v roku 2018 jej telefonicky gratuloval k jej narodeninám. Maloleťá od malička žila s matkou v domácnosti starých rodičov, ktorí im veľmi pomáhali. V druhej polovici roka 2016 matka maloletej opustila a odišla bývať do domácnosti terajšieho manžela, pričom sama maloleťá ostala v bydlisku starých rodičov v Spišskej

Belej, ktorí sa o ňu starali. V roku 2018 matka maloletú chcela zobrať z jej domova u starých rodičov a odviesť ju do bydliska partnera, pričom však maloletá odmietala a bránila sa ísť bývať do tejto domácnosti a matka maloletej nehľadala citovú cestu k maloletej, ale nešila to tak, že na pomoc, aby mohla maloletú zobrať, privolávala policajné hliadky a spôsobovala maloletej obrovskú psychickú záťaž a privádzala maloletú do neprosievajúcich stresových stavov. V tejto súvislosti bolo vedené na Okresnom súde Kežmarok i súdne konanie, v rámci ktorého bol vypracovaný Znalecký posudok č. 84/2018 z odboru psychológie, ktorý vyhotovila PhDr. Karin Štiffelová v mesiaci november 2018, kde je uvedené odporúčanie, aby maloletá bola zverená do náhradnej starostlivosti starých rodičov. Maloletá bola aj zverená starým rodičom, a to na určitý čas do 31. 01. 2019. Po uplynutí tohto zverenia maloletej do náhradnej starostlivosti starých rodičov, matka maloletú O. H. R. dňa 08. 02. 2019 odvieďla násilne a proti jej vôli. Od tejto doby maloletú O. H. drží matka aj s terajším manželom v úplnej izolácii bez akéhokoľvek kontaktu s jej rodinou a domovom, kde vyrastala a žila viac ako 8 rokov. Matka maloletej v odôvodnení uvádza, že má harmonické manželstvo po 3 mesiacoch. Harmóniu manželstva môže posúdiť minimálne po 5 rokoch spolužitia a nie po tak krátkom čase. Matka sa nevydávala z lásky, ale preto, aby tým ublížila svojim rodičom. Vydávala sa bez prítomnosti rodičov, súrodencov či blízkej rodiny. Správa sociálnej kurátorky je vypracovaná ako formalita podľa prania matky maloletej. Podľa vyjadrení maloletej sa túži stretnúť so svojou vlastnou krstnou mamou a starými rodičmi. Hodnotenie pána A., navrhovateľa o osvojenie, zo strany zamestnávateľa a zo strany obecného úradu je taktiež len predpísaná formalita. Odvolateľovi nie je zrejmé, podľa akých kritérií Okresný súd Žiar nad Hronom hodnotí materiálne, morálne a mravné vlastnosti žiadateľa o osvojenie. Navrhovateľ nepredložil žiadne vypracované potvrdenie kompetentným znalcom, lekárom z odboru psychológie a ani iné dôkazy o svojej psychickej zdatnosti a finančnej situácii. Odvolateľ má za to že žiadateľ o osvojenie dosiaľ neurobil pre maloletú nič významné, dokázal len osočovať starých rodičov maloletej, u ktorých vyrastala. Iné by bolo keby sa už určitý čas, aspoň 5 rokov, vzorne staral v domácnosti o zdravý vývoj maloletej. Odvolateľovi je známe, že žiadateľ o osvojenie je už dvakrát rozvedený, má za sebou neusporiadaný bujarý život. Je preto otázne, či toto osvojenie je z jeho strany úprimne a srdečné, alebo sa jedná len o ďalší experiment a kompenzuje len svoje záujmy a upokojuje svoje potreby a emócie z predchádzajúcich vzťahov. Súd v prvom rade by mal posudzovať a hájiť záujmy a potreby maloletej a zákonom ju aj chrániť, aby nebol narušený jej ďalší zdravý duševný vývoj. Všetky stresy a izolácia od ostatnej rodiny môžu byť, podľa odvolateľa, spúšťačom tragických skratov v dospievajúcom veku. Navrhol vo veci ďalej konať a predvolať na pojednávanie ako svedkov starých rodičov maloletej W. a E. R. a taktiež by veľmi rád vypočul exmanželky žiadateľa o osvojenie F. A..

5. Odvolanie otca maloletej bolo doručené ÚPSVaR-u dňa 16. 12. 2019, matke maloletej dňa 19. 12. 2019 a manželovi matky maloletej dňa 19. 12. 2019.

6. K odvolaniu otca maloletej sa podaním doručeným súdu dňa 30. 12. 2019 vyjadrili spoločne matka maloletej a žiadateľ o osvojenie - E. A., rod. R. a F. A.. Uviedli, že nesúhlasia s odvolaním otca maloletej a majú za to, že toto odvolanie je písané ďalšou osobou, a to W. R., čo je relevantné a dokázateľné z jeho vyjadrenia, konkrétne k tejto spisovej značke 5P/28/2019. Matka a žiadateľ o osvojenie sú presvedčení, že zo strany V. X. ide o podvod vzhľadom ku skutočnostiam, že odvolanie písala ďalšia osoba, ktorej sa predmetná vec netýka. Preto žiadali, aby odvolanie V. X. nebolo akceptovateľné a brané do úvahy. Uvedené je tiež jedna lož, klamstvá a „chorá myseľ v prvom rade osoby W. R., ktorý trpí dlhodobou duševnou chorobou“. Zvýraznili, že boli zasnúbení niekoľko rokov, kým uzavreli manželstvo, pričom tieto skutočnosti sú okresnému súdu známe a len oni sami môžu posúdiť, či je harmonické a z lásky a táto skutočnosť nie je záležitosťou otca maloletej a ani inej ďalšej osoby. Všetky relevantné dôkazy sú založené v spise, bol s nimi oboznámený i odvolateľ. Ten sám pritom nedisponuje žiadnym majetkom a ani financiami, nemá žiadnu prácu, dlhodobu neplatil výživné, niekoľkokrát bol aj trestne stíhaný a riešený v konkurzoch a exekúciách. Jedná sa o osobu, ktorá podľa vyjadrení manželov A., dlhodobu požíva alkohol, je silným fajčiarom a nemá žiadne pracovné návyky, žije a finančne ho podporuje jeho vlastná matka. Medzi otcom maloletej a maloletou nie je dlhodobu (9 rokov) žiadny kontakt, nikdy nevznikol žiaden vzťah a ani žiadna citová väzba. Maloletá menovaného nepozná a videla ho naposledy v roku 2012, no ani vtedy neprejavila žiaden záujem o kontakt a nazvala ho „ujo“. Naopak, manžel matky maloletej F. A. sa o maloletú zaujímal od prvej chvíle, pravidelne ich navštevoval, nosil jej darčeky, sladkosti, hrával sa s ňou a venoval sa jej. Maloletá ho dennodenne volá „tatík“ a má ho rada, rovnako ako on ju, ako vlastnú dcéru. F. A. zastáva rolu otca, ktorú maloletá akceptuje je pre ňu jediným otcom. F. A. sa o maloletú denne stará spolu s matkou, zaujíma sa o jej prospech v škole, vozí ju do školy, tiež na krúžky, podieľa sa spoločne finančne na všetkom potrebnom v záujme maloletej. Opätovne zvýraznili,

že odvolanie otca maloletej je písané W. R. - starým otcom maloletej, a preto ho nie je možné akceptovať či brať do úvahy. Poukázali na to, že V. X. neuviedol súdu, že má i ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu V. X. mladšiemu. Vo svojom odvolaní odvolateľ matku maloletej, ako aj jej manžela, neustále osočuje, uvádza jeho osobné (intímne) skutočnosti, o ktorých takisto odvolateľ nevedel, resp. nevie, ktoré nie sú pravdou a takýmto tvrdením obom poškodzuje meno. Odvolateľ taktiež v podanom odvolaní uvádza svedkov v prípade pojednávania, a to manželov R., hoci s týmito osobami nie je rodina, je pre nich cudzia osoba, ktorá až doposiaľ bola negatívne posudzovaná z ich strany a taktiež ako nežiaduca v ich živote, a preto majú manželia A. za to, že títo svedkovia nie sú relevantní, nemajú žiadne právo sa k predmetnej veci vyjadriť. Navrhli preto, aby odvolací súd zamietol odvolanie otca maloletej a aby „rozhodol v danej predmetnej veci na osvojenie, tak ako je uvedené vo vydanom rozsudku súdu prvej inštancie“.

7. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca maloletej nevyjadril.

8. Vyjadrenie k odvolaniu bolo doručené kolíznemu opatrovníkovi a otcovi maloletej dňa 03. 01. 2020. Vyjadrenie k vyjadreniu matky maloletej a žiadateľa o osvojenie podané nebolo.

9. V dôsledku podaného odvolania krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z. z. - Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vec preskúmal bez viazanosti rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi podľa § 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c/ CSP v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil podľa ust. § 391 ods. 2, 3 CSP na ďalšie konanie.

10. Podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

11. V ustanovení § 389 ods. 1 CSP sú citované vady, pre ktoré je možné, resp. nutné rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V zásade ide o vady, ktoré sú porušením základného práva strán sporu (účastníkov konania) na spravodlivý súdny proces, ktoré je zaručené Ústavou SR a ostatnými právnymi normami.

12. Podľa § 391 ods. 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

13. Podľa odseku 3 citovaného zákonného ustanovenia, ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný v odôvodnení rozhodnutia uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať.

14. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie dospel v predmetnej veci k záveru, že sú splnené podmienky na osvojenie maloletej O. H. R. a preto návrhu žiadateľa o osvojenie - F. A., ktorý je manželom matky maloletej, predmetným napadnutým rozsudkom vyhovel. Odvolací súd pri rozhodovaní o veci vychádzal z celého obsahu spisového materiálu a oboznámil sa tiež s obsahom pripojených spisov (Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 25P/13/2019 a 5P/19/2019). V predloženej veci návrh na osvojenie maloletej podal na Okresnom súde Žiar nad Hronom dňa 21. 08. 2019 F. A., manžel matky maloletej O. H. R., bezprostredne po uzavretí manželstva s matkou maloletej dňa 09. 08. 2019.

15. Vzhľadom na skutočnosť, že inštitút osvojenia maloletého dieťaťa je mimoriadne závažným zásahom do života, nielen maloletého dieťaťa, ale tiež osvojiteľa, biologických rodičov i ostatných rodinných príslušníkov, k uvedenému inštitútu je potrebné pristúpiť mimoriadne uvážlivo. Odvolací súd poukazuje na obsah ustanovenia § 100 ods. 1 Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, ktorý sa na uvedenú skutkovú situáciu vzťahuje a ktorý vo veci správne aplikoval i súd prvej inštancie. Podľa uvedeného osvojiť maloleté dieťa môžu manželia alebo jeden z manželov, ktorý žije s niektorým z rodičov dieťaťa v manželstve, alebo pozostalý manžel po rodičovi alebo osvojiteľovi maloletého dieťaťa. Maloleté dieťa môže výnimočne osvojiť aj osamelá osoba, ak sú splnené predpoklady, že osvojenie bude v záujme maloletého dieťaťa.

16. Citované ustanovenie je tradičnou úpravou v právnom poriadku, ktorá ustanovuje ďalšie podmienky na osvojenie z hľadiska postavenia osvojiteľa. Na základe uvedeného možno rozlišovať osvojenie spoločné (výlučne manželmi) a osvojenie jednou osobou. Z tohto hľadiska má špecifické postavenie osvojenie manželom rodiča alebo osvojiteľa (nepravé osvojenie), ktoré je v zmysle uvedeného kritéria osvojením individuálnym, hoci konečným dôsledkom je vytvorenie úplnej rodiny, ako pri spoločnom osvojení. Je na tomto mieste vhodné uviesť, že prednosť spoločného osvojenia vychádza z odborných, psychologických, pedagogických, pediatrických a demografických poznatkov, ako aj zo skúseností spoločenskej a právnej praxe, že kompletná rodina s otcom a matkou je ideálne a najprírodzenejšie prostredie pre výchovu a všestranný vývoj dieťaťa a osvojovanie si príslušných znalostí a skúseností pre výkon neskorších rodinných funkcií, spôsobom riešenia rozličných životných situácií. Pri osvojení manželom rodiča (alebo osvojiteľa) dieťaťu netreba vytvoriť chýbajúce výchovné a rodinné prostredie v pravom zmysle slova, ide skôr o vytvorenie právneho rámca pre už existujúci faktický stav. Formálne ide o individuálne osvojenie, v dôsledku ktorého vzniká úplná rodina. Naplnenie podmienky záujmu dieťaťa možno vidieť napríklad v okolnosti, že manžel sa o dieťa osobne stará od jeho útleho veku, materiálne ho zabezpečuje, viaže ich vzájomné citové puto, dieťa ho považuje za svojho rodiča a bolo by vhodné, keby malo priezvisko zhodné so súrodencami. Súdy však nesmú pripustiť osvojenie ako určitý prostriedok riešenia osobných sporov medzi biologickými rodičmi, keď sa s novým manželom snažia vylúčiť druhého rodiča z výkonu rodičovských práv a povinností, hoci ten má záujem o ich plnenie. Je dôležité preskúmať i stav, priebeh, perspektívu, dĺžku známosti či manželstva a vyhodnotiť, či sa už mohlo z hľadiska jeho trvania osvedčiť do podania návrhu na osvojenie. Ďalej je potrebné skúmať vzťah ďalších príbuzných záujemcu o osvojenie k dieťaťu, rovnako vzťah príbuzných biologického rodiča k maloletému dieťaťu a naopak, vzťah dieťaťa k nim. Trvanie známosti je rovnako dôležité z hľadiska možnosti vytvorenia blízkeho vzťahu medzi navrhovateľom a dieťaťom. Je potrebné, aby sa na základe trvalého vzťahu sformovali väzby umožňujúce stabilne nahradiť chýbajúcu otcovskú starostlivosť. Postačujúcim dôvodom zaiste nie je len potreba zmeny priezviska, ktorú navyše možno dosiahnuť i postupom v zmysle osobitného predpisu. V prípade, ak v čase rozhodovania súdu nie sú uvedené časové okolnosti naplnené, nie je vylúčené až vyhovie neskoršiemu opätovnému návrhu na osvojenie súdom. Pri osvojení je tak nutné zo strany súdu zisťovať a dospieť k jednoznačnému záveru, že citové väzby sú už vytvorené, stabilné, výchovné prostredie sa nemení.

17. V prejednávanej veci z obsahu spisového materiálu vyplýva, že žiadateľ o osvojenie (ďalej tiež „navrhovateľ“) s matkou maloletej uzavrel manželstvo dňa 09. 08. 2019 (nie dňa 09. 08. 2018, ako je nesprávne uvedené v zápisnici z pojednávania zo dňa 30. 10. 2019). Návrh na osvojenie maloletej O. H. bol na súde prvej inštancie podaný dňa 21. 08. 2019, t. j. 12 dní po uzavretí manželstva navrhovateľa a matky maloletej. Vzhľadom na uvedený mimoriadne krátky čas trvania manželstva do podania návrhu na osvojenie (12 dní), po ktorom v žiadnom prípade nemožno prijať záver, že manželstvo sa osvedčilo a je stabilné, odvolací súd sa bližšie zaoberal dĺžkou samotnej známosti žiadateľa o osvojenie a matky maloletej, dĺžkou a formou ich spolužitia a v tom dôsledku i možnosťou vytvorenia pevných a stabilných citových väzieb, vytvárajúcich stabilné rodinné zázemie pre maloletú. Z výpovede žiadateľa o osvojenie vyplýva, že s matkou maloletej sa zoznámili v priebehu roka 2016, kedy ona bývala na východnom Slovensku (v Spišskej Belej), pričom po zoznámení sa vzťah rozvíjal a udržiaval formou vzájomných návštev. Už v tomto období sa navrhovateľ zoznámil i s maloletou a táto bola účastná návštev a stretnutí matky a t.č. žiadateľa o osvojenie. Následne na to matka maloletej po 3 mesiacoch známosti opustila dovtedajšie bydlisko u svojich rodičov, kde zanechala maloletú v starostlivosti starým rodičom a presťahovala sa bez maloletej do domácnosti svojho priateľa (navrhovateľa v predmetnej veci). Starostlivosť a výchovu o maloletú zabezpečovali v uvedenom období starí rodičia maloletej, pričom styk matky a dieťaťa prebiehal formou návštev či stretnutí, ktorých sa zúčastňoval i navrhovateľ a maloletú si následne brávali spoločne i do domácnosti v obci S.. Matka uviedla, že už v roku 2016 bola maloletá v tejto domácnosti počas Vianoc a tiež tam strávila i Silvestra. Je nutné uviesť, že takto dovtedy realizovaný či budovaný vzťah nemá ráz trvalejšieho spolužitia, bol časovo ohraničený trvaním návštevy, či už návštevy u F. A. alebo v domácnosti starých rodičov maloletej, v ktorej maloletá žila a vyrastala od útleho veku. Ako to vyplýva, z priloženého spisu - pôvodne Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 5P/78/2018, v uvedenom období bolo o starostlivosti o maloletú rozhodnuté i neodkladným opatrením Okresného súdu Kežmarok č.k. 5P/78/2018 - 107 zo dňa 31. 08. 2018, ktorým okresný súd maloletú zveril do osobnej starostlivosti starým rodičom zo strany matky a rodičom maloletej uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej mesačne sumou rovnajúcou sa 30% sumy životného minima a to do právoplatného skončenia konania o návrhu starých rodičov na zverenie maloletej do ich náhradnej osobnej starostlivosti. V dôsledku podaného odvolania Krajský súd v Prešove, ako súd

odvolací, neodkladné opatrenie nariadené okresným súdom potvrdil s tým, že určil, že neodkladné opatrenie bude trvať do 31. 01. 2019 a rozhodujúc sám nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil styk matky s maloletou najprv na každý nepárny kalendárny víkend v mesiaci a od novembra 2018 bola matka v zmysle uvedeného oprávnená stretávať sa s maloletou každý víkend v mesiaci od soboty do nedele 17. 00 hod.

18. Je zrejmé, že po uvedenom období upravenom neodkladným opatrením, t.j. po 31. 01. 2019 bola maloletá premiestnená do domácnosti navrhovateľa a matky maloletej, (viď uznesenie Okresného súdu Kežmarok č.k. 5P/78/2018 - 295 zo dňa 18. 02. 2019 o prenesení príslušnosti na Okresný súd Žiar nad Hronom), keď i sám navrhovateľ vo svojej výpovedi pred súdom v prejednávanej veci uviedol, že maloletá žije s nimi v spoločnej domácnosti od februára 2019, čo je 7 mesiacov spolužitia do podania návrhu na osvojenie maloletej žiadateľom F. A.. Uvedené časové obdobie, počítané v mesiacoch, je nedostatočné pre vytvorenie skutočne stabilných citových väzieb, stabilného a overeného rodinného zázemia. V danom prípade nie je možné neprihliadnuť na výrazné životné zmeny maloletej, keď táto bola vychovávaná odmala v domácnosti starých rodičov zo strany matky, v ktorej matka žila spoločne s maloletou, následne však túto domácnosť v druhej polovici roka 2016 matka maloletej opustila, čím de facto prestala realizovať starostlivosť o maloletú a jej výchovu na dennej báze (maloletá bola v auguste 2018 i dočasne zverená do starostlivosti starých rodičov, tak ako bolo uvedené vyššie) a matka maloletej sama alebo s partnerom navštevovala, resp. z domácnosti starých rodičov si ju brávala do domácnosti navrhovateľa, keďže matka maloletej vlastnú domácnosť nemala.

19. Z uvedeného možno prijať záver, že maloletá už vo veku 6 rokov prechádzala vážnymi životnými zmenami, keď bola na určitý čas ponechaná v starostlivosti (v roku 2016) a následne zverená (v roku 2018) do starostlivosti starých rodičov po odchode matky z domácnosti, pričom v roku 2019 samotná maloletá vo veku deviatich rokov prešla do iného, nového výchovného prostredia, ktorá zmena bola neodmysliteľne spojená i so zmenou školského prostredia, potrebou zaradenia sa do nového kolektívu rovesníkov, kamarátov v škole či obci S..

20. Z predloženého spisového materiálu v predmetnej veci, ako i z pripojených spisov vyplýva, že vzťahy medzi matkou maloletej a jej rodičmi sú vážne narušené, v dôsledku čoho sa veľmi problematcky realizuje styk či akýkoľvek kontakt starých rodičov smerom k maloletej, ktorý styk musel byť upravený i súdom (v inom konaní), pričom styk maloletej s ostatnou biologickou rodinou zo strany matky ani zo strany otca, nebol súdom prvej inštancie v prejednávanej veci ani žiadnym spôsobom skúmaný. Rovnako súd prvej inštancie nemal dostatočne zistené pomery a skutočnosti z predchádzajúceho života žiadateľa o osvojenie maloletej, keď u tohto vzhľadom na jeho vek (41 rokov) je predpoklad predchádzajúcich vzťahov či dokonca manželstva. Za situácie, keď bol zo strany biologického otca maloletej namietaný „bujarý“ život žiadateľa o osvojenie, pričom tento zároveň tvrdí, že žiadateľ bol v minulosti už dvakrát ženatý, za takejto situácie žiadosť o osvojenie maloletej len 12 dní po uzavretí manželstva s matkou maloletej (pričom nie je zrejmé, o koľké manželstvo žiadateľa ide) a sedem mesiacov po presťahovaní maloletej do spoločnej domácnosti s matkou a navrhovateľom, sa uvedený stav nejaví ako zaručujúci pevné a stabilné, časom overené zázemie pre možnosť osvojenia maloleteho dieťaťa. V konaní súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nezisťoval ani vzťah ostatných rodinných príslušníkov žiadateľa o osvojenie k maloletej, okrem vyjadrenia maloletej smerom ku kolíznemu opatrovníkovi, neboli nijakým spôsobom zistené vzťahy v rodine žiadateľa o osvojenie, ich intenzita smerom k žiadateľovi, ako aj k maloletej a vzájomné rodinné fungovanie, fungujúca rodinná interakcia, postoj príbuzných k osvojeniu.

21. Pokiaľ kolízny opatrovník konštatoval a súd si uvedený záver osvojil, že vzájomný vzťah medzi samotnou maloletou a navrhovateľom osvojenia je veľmi dobrý a blízky, uvedené odvolací súd neprehliadol a konštatuje, že táto okolnosť je výrazne na prospech žiadateľa o osvojenie, avšak je jednou z viacerých podmienok a predpokladov, ktoré musia byť skúmané a splnené súčasne. Za situácie, keď sa odvolaciemu súdu javí doba spolužitia v jednej spoločnej domácnosti žiadateľa a maloletej ako neprímerane krátka, ktorá samotná by bola nedostatočná pre vyslovenie osvojenia, v ďalšom konaní je potrebné skúmať vzťahy rodinných príslušníkov k maloletej, a to rodinných príslušníkov ako zo strany biologických rodičov maloletej, tak aj rodinných príslušníkov zo strany žiadateľa o osvojenie, nakoľko i udržiavanie a pestovanie väzieb, fungujúca vzájomná rodinná interakcia, je súčasťou stabilného rodinného zázemia a prostredia a vytvára (širšiu) rodinu maloletej. Navyše odvolacia námietka otca spočíva i v tvrdení absolútnej izolácie maloletej v domácnosti žiadateľa o osvojenie, resp. v tvrdení

izolácie od ostatných príbuzných maloletej zo strany matky, a to i tých, u ktorých maloletá počas niekoľkých rokov žila a vyrastala. Uvedené nemôže zostať nepovšimnuté a i so vzťahom ostatných rodinných príslušníkov k žiadateľovi o osvojenie, k maloletej, ako i s ich postojom k osvojeniu sa musí konajúci súd vysporiadať.

22. Pokiaľ vo vyjadrení k odvolaniu matka maloletej i so samotným žiadateľom o osvojenie namietali odvolanie podané otcom maloletej ako neakceptovateľné, podvodné a žiadali naň neprihliadnuť z dôvodu, že uvedené bolo zjavne písané nie otcom maloletej, ale starými rodičmi, resp. starým otcom maloletej zo strany matky, odvolací súd uvedenú okolnosť vzal do úvahy a pripúšťa možnosť, že odvolanie mohlo byť písané vo vzájomnej interakcii otca a starých rodičov maloletej, avšak uvedená okolnosť neznamená, že by na takéhoto odvolanie - podané otcom maloletej a ním i podpísané - nemohol odvolací súd prihliadnuť a komplexne vyhodnotiť jeho obsah. Tiež u starých rodičov maloletej je odôvodnené predpokladať snahu o najlepší záujem maloletej a snahu na všestrannom vývoji maloletej, pričom i udržiavanie a ďalšie rozvíjanie vzťahov maloletej a širšej rodiny je len na prospech maloletej. Preto i skutočnosť vzájomného spolupôsobenia otca a starých rodičov pri koncipovaní obsahu odvolania otca maloletej je do istej miery pochopiteľná a neznamená bez ďalšieho nutnosť na takéto odvolanie neprihliadať. Preto odvolací súd odvolanie otca maloletej vyhodnotil po vecnej stránke a po preskúmaní napadnutého rozsudku (bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania) a konania, ktoré mu predchádzalo, odvolací súd dospel k záveru, že dokazovanie v predmetnej veci nebolo vykonané v potrebnom rozsahu, súd nevykonal dôkazy potrebné pre náležité zistenie skutkového stavu a rozhodnutie súdu prvej inštancie je tak predčasné. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

23. Po zrušení a vrátení veci odvolacím súdom na ďalšie konanie súdu prvej inštancie, tento v prejednávanej veci opätovne nariadi pojednávanie a vykoná dokazovanie, ktoré zameria na skúmanie vzťahov a postojov ostatných rodinných príslušníkov k navrhovateľovi, k maloletej, ako aj k samotnému osvojeniu, súd ďalej zistí predchádzajúci rodinný stav žiadateľa (existenciu predchádzajúceho manželstva či manželstiev) a uvedené vyhodnotí vo vzájomných súvislostiach. Odvolací súd dodáva, že i napriek tej skutočnosti, že odvolací súd konštatoval nedostatočnú dobu pre vyslovenie osvojenia (keď maloletá žila v jednej domácnosti so žiadateľom a svojou matkou len po dobu siedmich mesiacov do podania návrhu na osvojenie, ktorý bol podaný len 12 dní po uzavretí manželstva žiadateľa o osvojenie a matky maloletej) s prihliadnutím na ďalšie konanie na súde prvej inštancie, ktoré bude prebiehať ďalší dodatočný čas, nie je vylúčené i pozitívne rozhodnutie o samotnom návrhu, pokiaľ bude mať súd prvej inštancie dostatočne a spoľahlivo zistené dobre fungujúce rodinné väzby a stabilné vzťahy rodiny žiadateľa o osvojenie smerom k maloletej. Dokazovaním (napr. výsluchom rodinných príslušníkov, priateľov, susedov, kolegov či iných osôb) je potrebné vytvoriť i dostatočný podklad pre prijatie záveru o vhodných osobných, osobnostných a morálnych predpokladoch navrhovateľa a to skúmaním a posúdením súčasného a predchádzajúceho života navrhovateľa. V tejto súvislosti odvolací súd zvýrazňuje ust. § 36 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Nemožno však prisvedčiť odvolacej námietke otca maloletej o tom, že vo veci nebolo vykonané žiadne znalecké posúdenie osoby či osobnosti navrhovateľa - F. A., nakoľko takéto posúdenie osobou znalca sa v uvedenom type konania obligatórne nevyžaduje; nevyhnutné je však dôkladnejšie dokazovanie výsluchom rodinných príslušníkov žiadateľa (napr. rodičov, sestry žiadateľa) a rodinných príslušníkov biologických rodičov maloletej (napr. starí rodičia maloletej zo strany matky a otca, sestra matky maloletej), či osôb, ktoré majú, či môžu mať vedomosť o predchádzajúcom živote a vzťahoch navrhovateľa a o jeho súčasnom rodinnom živote a fungovaní. Bude potrebné ozrejmiť skutočnosť, či v prípade navrhovateľa ide o jeho prvé (alebo koľké ďalšie) manželstvo. Po takto vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie vyhodnotí vykonané dôkazy jednotlivito a tiež vo vzájomných súvislostiach a opätovne vyhodnotí prostredie, vzťahy a väzby v ktorých sa maloletá v súčasnosti nachádza a prijme záver o tom, či tieto možno hodnotiť ako stabilné a fungujúce. V prípade jednoznačného a spoľahlivého pozitívneho záveru i nedostatočná dĺžka vzájomného spolužitia maloletej a žiadateľa o osvojenie, či matky maloletej a žiadateľa o osvojenie, výnimočne nemusí byť prekážkou pre vyhovieť návrhu na osvojenie, ak konajúci súd dospeje k záveru, že osvojenie je v najlepšom záujme maloletej. V prípade však, že by v ďalšom dokazovaní bola zistená mnohosť vzťahov resp. manželstiev či nestabilita navrhovateľa v nich alebo by bola preukázaná tvrdená izolácia maloletej od ostatnej rodiny maloletej, bude namieste zamietnutie návrhu žiadateľa na osvojenie maloletej. Nemožno tiež opomíňať, že maloletá biologického otca, zapísaného v rodnom liste má, tento má k osvojeniu nesúhlasný postoj a svoj vo veci zistený nezáujem o maloletú argumentuje i odmietavým

postojom matky maloletej na akejkolvek jeho participácii v živote maloletej. I s uvedeným bude potrebné sa v ďalšom konaní vysporiadať.

24. S poukazom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý odvolaním otca maloletého dieťaťa zrušil a vec mu vrátil postupom podľa § 391 ods. 2 a 3 CSP na ďalšie konanie, pričom vo veci vyslovil i právny názor.

25. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).